

UDK: 301. (321)

YOSHLARDA INNOVATSION TASHABBUSKORLIKNI SHAKLLANTIRISHNING FALSAFIY-KONSEPTUAL ASOSLARI

Abduraxmonov Xasan Ibroximovich

Toshkent farmatsevtika instituti

F.f.b.f.d.(PhD), dotsent

hasanabdurahmonov1991@mail.ru

+998998820791

TDTrU.f.f.d. prof. J.Ramatov taqrizi asosida

Annotatsiya. Ushbu ilmiy maqolada yoshlar orasida innovatsion tashabbuskorlikni kuzatishning falsafiy-konseptual asoslari tahlili. Innovatsion tashabbuskorlik yoshlar uchun yangi g'oyalar, texnologiya va yechimlarni aniqlashtirish sifatida ko'rib chiqiladi. Maqolada, yoshlarning kreativlik va erkin fikrni rivojlantirish, shaxsiy o'sish va jamiyatga mas'uliyatli tashkil etishni boshqarishda innovatsion tashabbuskorlikning falsafiy asoslari o'rganiladi.

Kalit so'zlar: yoshlar, innovatsion tashabbuskorlik, kreativlik, ta'lim, shaxsiy shaxs, ijtimoiy mas'uliyat, innovatsion infratuzilma, g'oyalar, jamiyat, iqtisodiy qo'llab-quvvatlash, tarmoq, falsafiy asoslar, yangi texnologiya, startaplar.

PHILOSOPHICAL-CONCEPTUAL BASIS OF FORMING INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP AMONG YOUTH

Annotation. This scientific article analyzes the philosophical-conceptual foundations of observing innovative initiative among young people. Innovative initiative is considered as the identification of new ideas, technologies and solutions for young people. The article studies the philosophical foundations of innovative initiative in the development of creativity and free thinking of young people, personal growth and socially responsible organization management.

Keywords: youth, innovative initiative, creativity, education, individual, social responsibility, innovative infrastructure, ideas, society, economic support, network, philosophical foundations, new technology, startups.

ФИЛОСОФСКО-КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА У МОЛОДЕЖИ

Аннотация. В данной научной статье анализируются философско-концептуальные основы наблюдения за инновационной инициативой среди молодежи. Инновационная инициатива рассматривается как выявление новых идей, технологий и решений для молодежи. В статье исследуются философские основы инновационной инициативы в развитии креативности и свободомыслия молодежи, личностного роста и социально ответственного управления организациями.

Ключевые слова: молодежь, инновационная инициатива, креативность, образование, индивид, социальная ответственность, инновационная инфраструктура, идеи, общество, экономическая поддержка, сеть, философские основы, новые технологии, стартапы.

KIRISH

Innovatsion tashabbuskorlik zamonaviy jamiyatning muhim ijtimoiy-iqtisodiy talablaridan biri bo'lib, u yoshlar uchun yangi g'oyalar, texnologiyalar va echimlarga yo'naltirilgan faoliyatni anglatadi. Innovatsion tashabbuskorlik iqtisodiy iqtisodiy o'sish va foydabardoshlikni oshirish, balki ijtimoiy rivojlanish va hal etishda ham muhim rol o'ynaydi. Shu tufayli, yoshlar orasida innovatsion tashabbuskorlikni boshlashning falsafiy-pual asoslarini o'rganish va bu jarayonga yo'naltirilgan strategiyalarni bugungi kunda ishlab chiqarish jarayonida. Innovatsion tashabbuskorlik — bu yangi g'oyalar, ishlab chiqarish, yoki texnologiyani aniqlash va amalga oshirishga bo'lgan intilishdir. Bu, avvalo, kishi yoki jamoaning o'zgarishlarga tayyorligi, risklarga duch kelishga va jamiyatda yangi boshlang'ich uchun o'z kuchini ishga solish bilan bog'liq jarayonni ifodalaydi. Yoshlar innovatsion tashabbuskorlikka bo'lgan olishlarida ko'plab ijtimoiy va iqtisodiy imkoniyatlarni inobatga olish zarur. Ush yoshlarning bilim olish darajasi, ijtimoiy himoya, motivatsiyasi va iqtisodiy sharoitlarga bog'liq. Shu bilan birga, novatsion tashabbuskorlik iqtisodiy iqtisodiy foydali bo'lishi mumkin, balki jamiyatdagi ijtimoiy o'zgarishlarga ham olib kelishi mumkin.

Innovatsion tashabbuskorlikni sozlashning falsafiy asoslari, avvalo insonning ijtimoiy va madaniy o'zgarishlarga ta'sir etish, bilan bog'liq. Yoshlar esa jamiyatning eng faol va kreativ hosil qiladi. Ularning yangi g'oyalar va echimlarga ochiqligi, hamda tajriba orttirish orqali o'zlarini sinovdan o'tkazishga tayyorligi innovatsion jarayonlarning asosiy kuchini tashkil qiladi.

Innovatsion tashabbuskorlikni boshqarishda yoshlar uchun asosiy konseptual belgilar mavjud: 1).Ta'lim va bilim olish. Ta'lim innovatsion g'oyalarni va ularni amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilimlarni beradi . Bu ta'lim tizimi yangilanib turishi kerak. Innovatsion tashabbuskorlikni davom ettirish uchun yoshlar malakali ta'lim olishlari zarur. Ta'lim innovatsion g'oyalarni va ularni amalga oshirish uchun

zarur bo'lgan bilimlarni beradi. Bu davlat ta'lim tizimi o'zgaruvchan ijtimoiy va iqtisodiy talablarni olib yangilanib turishi kerak. 2). Innovatsion infratuzilma kiritish zarur. Bu ilmiy va teks: Innovatsion tashabbuskorlikni rivojlantirish uchun yoshlar uchun innovatsion infratuzilma zarur. Bu ilmiy va texnologik markazlar, startap inkubatorlari, innovatsion laboratoriyalar kabi muhitlar orqali amalga oshirilishi mumkin. Bunday muhit yoshlarning ijodkorligini oshirishga va yangi g'oyalar hayotga tadbiq etishga yordam beradi. 3). Ijtimoiy va iqtisodiy qo'llab-quvvatlash: Yoshlar uchun innovatsion tashabbuskorlikni boshqarishda iqtisodiy qo'llab-quvvatlash muhim biznes ega. Bu, avvalo, startaplarni rivojlantirish, ilmiy mahsulotlarni amalga oshirishga va innovatsion g'oyalarni amalga oshirishga yo'naltirilgan grantlar va resurslarni taqdim etish orqali amalga oshirish mumkin. Tarmoq va hamkorlik bog'liq va hamkorlik qilish Tarmoq yoshlarning rivojlanadi va sud amalga oshirilishiga: Innovatsion tashabbuskorlikning rivojlanishi uchun yoshlar' doirasida kerakli va hamkorlik qilish. Tarmoq yoshlarning g'oyalarini birlashtirish, tajriba almashish va birgalikda ishlashga yordam beradi. Bu orqali innovatsion g'oyalar rivojlanadi va mahkama amalga oshirishga yordam beradi.

Bugungi kunda ta'lim tizimi yoshlarning intellektual salohiyati, tanqidiy tafakkurini rivojlantirish omili sifatida amal qilmoqda. Innovatsion ta'lim jamiyat manfaatlarini himoya qilish, barqaror taraqqiyotni ta'minlashga yoshlarning innovatsion tafakkur imkoniyatlariga tayanishni taqozo etmoqda, ularning yangi bilimlarni egallash va mustaqil fikrlashga o'rgatishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Yoshlar innovatsion tafakkurini rivojlantirishda ta'limning uzluksizligini ta'minlash, yagona ta'lim makonini yaratishda xalqaro hamkorlikni takomillashtirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Falsafiy tafakkur taraqqiyotidan ma'lumki, dunyoqarash muammosi nafaqat har qanday fikrlovchi insonlarning chin insoniy mohiyatini, balki ularning hayot ma'nosini belgilab beruvchi muhim hodisa hisoblanadi. Chunki har bir inson o'zi yashab turgan "dunyoning tabiati va mohiyati qanday?" "Bu dunyo o'zi qanday vujudga kelgan va u nimalardan tashkil topgan?" "Dunyoda inson qanday o'rinni egallaydi?" "Insonning mohiyati nimada?" "Inson hayotida biron ma'no bormi yo yo'qmi?" "Inson nimaga intilib yashamog'i kerak?" "Hayot nima? O'lim nima?"

“O’limdan so’ng insonni qanday voqelik kutadi? Yoki hech qanday voqelik bo’lmaydimi?” “Abadiyat nima, u bormi yo yo’qmi? Agar bor bo’lsa, unga qanday erishish mumkin?” “Inson tafakkuri nima?” “Tafakkur yordamida borliqni bilish mumkinmi?” “Inson tafakkuri o’zini qurshab turgan borliqqa, avvalo ijtimoiy borliqqa qanday munosabatda bo’lmog’i lozim?” ya’ni “u tabiatda va jamiyatda o’zini qanday tutmog’i kerak?” “U zo’ravonlarcha yashashi kerakmi yo qullarchami?” va boshqa shu kabi ko’pgina savollarga javob topishga intiladi. Ayni shu savollarga javob izlash insoniyatning barcha avlodlarini qiziqtirib kelgan. Davrlar o’tishi mobaynida ushbu savollar doirasi yanada kengayib boravergan. Masalan, “Kommunizm” davrida jamiyatimiz porloq istiqbolga intilib yashagan edi, endilikda - mustaqillik sharoitida qaysi marraga intilmoq kerak? Umuman, er kurrasidagi hozirgi siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy hayotni qanday baholash kerak. Hozirgi davrda yoshlar dunyoqarashini qanday shakllantirish maqsadga muvofiq? Yoshlar dunyoqarashiga salbiy ta’sir ko’rsatayotgan “ommaviy madaniyat” tahdidining shakllanish sabablari va oqibatlarini baholashda nimalarga jiddiy e’tibor berish kerak? Yoshlarda erkin tafakkurni shakllantirishda milliy ta’lim va tarbiya tizimidan samarali foydalanishning ahamiyati qanday? Umumbashariy va milliy dunyoqarashning negizi nimalardan iborat? Yoshlar tafakkur imkoniyatlarini qanday aniqlash va baholash mumkin? va shu kabilar yangi savollar jumlasiga kiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Bugungi kunda yoshlarning ongida revolyusiya sodir etish, ularning dunyoqarashini insonparvarlashtirish zarurligi haqidagi muhim qarashlar, yondashuvlar Timoti Liri, Robert Uilson, Stanislav Grof kabi olimlar tomonidan oldinga surilmoqda. Boshqa bir guruh olimlar esa insoniyat o’z dunyoqarashini insonparvarlashtirishga qodir emas, degan xulosaga kelmoqda. Chunki inson dunyoqarashi o’zining butun taraqqiyoti mobaynida axloqiy mezonlardan juda uzoqlashib ketganini, mafkuraga yashirin xizmat qilishga moyilligini (noob’ektivligini) va cheklanganligini (ruhiyat, g’oyaviylikni inkor etishini) namoyon etmoqda. Shuning uchun u borliqni, tabiatni real va to’liq ko’rish, tushunish va insoniyat evolyusiyasiga to’g’ri yo’l ko’rsatish vazifasini bajara olmaydi. Boz ustiga

hozirgi davr axborotlar oqimining shiddatini, kompyuter texnologiyalari tufayli tafakkur qobiliyatining zaiflashib borayotganini, voqelikni real bilishga xalal beradigan fikrga ixtiyoriy yoki beixtiyor kiritilgan nazariy qoliplar, konstruksiyalar, modellar, obrazlar, sxemalar va boshqa “chiqindilar” ko‘payib ketganini va boshqa shu kabi omillarni ham hisobga olish kerak. Masalan, umuman tizimni emas, balki jonli jamiyatni bilishga intilish ham kerak. Bir so‘z bilan aytganda, insoniyatga yaroqli bo‘lishi uchun fan o‘z inqirozidan chiqishi, insonparvar g‘oyalar asosida transformatsiyalanishi (o‘zgartirilishi) kerak.

Inson hayotida uchraydigan dunyoqarashni yuksaltirish bilan bog‘liq masalalarning o‘ziga xos jihatlari quyidagilar bilan ajralib turadi: birinchidan, bu dunyoqarash bilan bog‘liq masalalar shu darajada murakkab va chuqurki, ularga buyuk hikmat egalari necha asrlardan buyon javob izlab kelganlar va echimsiz muammolar haligacha mavjud; ikkinchidan, dunyoqarash bilan bog‘liq masalalar bir individ hayotiga emas, butun insoniyatga taalluqlidir; uchinchidan, agar dunyoqarash bilan bog‘liq savollarga to‘g‘ri echim topilsa, boshqa har qanday savol echimining kaliti topilgan bo‘ladi; to‘rtinchidan, shu savollarga o‘zini qoniqtiradigan javob topilmagunicha oqil inson o‘zini chinakam baxtli deb his eta olmaydi. Sunday masalalarni umumlashtirib, bir so‘z bilan dunyoning mohiyati va unda insonning tutgan o‘rni haqidagi yoki qisqa qilib, dunyoning (shu jumladan inson ichki dunyosining) mohiyati haqidagi masalalar yoki yana ham qisqacha: dunyoqarash masalalari deyiladi. Mazkur savollarga berilgan javobdan kishining dunyoqarashi qandayligi ko‘rinadi. Dunyoqarash inson ma’naviyatining, uning ichki ruhiy dunyosining muhim, zaruriy qismidir. Zero, bu hayotda tirik mavjudotlarning hech biri o‘z hayotining ma’no-mohiyati xususida bosh qotirmaydi. Zero, odam bolasidan bo‘lak hech qaysi jonzot o‘zining jismoniy ehtiyojlaridan yuqoriroq ko‘tarilgan emas. Yuqoridagi savollarni umumlashtirsak, ular dunyoning mohiyati va unda insonning tutgan o‘rni haqidagi masalaga aylanadi va dunyo deganimizda faqat tashqi dunyoni emas, balki ichki, ruhiy dunyoni ham tushunish kerak.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot olib borish davomida tizimlilik, nazariy-deduktiv xulosa chiqarish, analiz va sintez, tarixiylik va mantiqiylik, qiyosiy-komparativistik tahlil qilingan.

Shu nuqtai nazardan yoshlar dunyoqarashi deganda jamiyatda o'z-o'zidan (stixiyali) shakllanadigan yoki ularning bu dunyodagi o'rniga, o'ziga va boshqalarga bo'lgan munosabati va shaxsiy pozitsiyasini shakllantiradigan qarashlar tizimi desak to'g'ri bo'ladi. Yoshlar dunyoqarashi bu shaxs yoki umuman jamiyat tuzilishining asosidir. Yoshlar dunyoqarashida ularning asosiy hayotiy pozitsiyalari, qarashlari, g'oyalari va qadriyatlari ham aks etadi. Odatda yoshlarga xos dunyoqarashning uchta asosiy turi farqlanadi: Bularning birinchisi ilmiy dunyoqarash bo'lib yoshlar ongida bu jarayon ob'ektiv, tizimli, mantiqiy izchil konseptual qarashlar, kategoriyalar shaklida namoyon bo'ladi va ma'lum nazariy va empirik dalillarga tayanadi. Ikkinchi dunyoqarash shakli diniy dunyoqarash deb ataladi.

Dunyoqarashni shakllantirish jarayoni uning tarkibiy qismlarining shakllanishi bilan bevosita bog'liqdir: dunyo va shaxs to'g'risidagi bilimlar, hayotiy qadriyatlar va ideallar, oqilona qarorlarni qabul qilish mexanizmlari va maqsadlari, individual va ijtimoiy amaliyot bilan bevosita bog'liqdir. Dunyoqarashni shakllantirish xususiyatlari ushbu tarkibiy qismlarning rivojlanishini belgilaydi. Yoshlarning dunyoqarashi shakllanishi ijtimoiy sub'ektivlikning – ijtimoiy munosabatlarga faol ta'sir ko'rsatish qobiliyatining o'sishi bilan chambarchas bog'liq. Ijtimoiy sub'ektivlikning o'sishi ijtimoiy qiziqishning paydo bo'lishi bilan birga kechadi. Ijtimoiy qiziqishni ifoda etish yoshlar dunyoqarashi va mafkuraviy ta'lim tarbiyasi bilan bog'liq holda amalga oshiriladi. Bundan tashqari, yoshlarning dunyoqarashini shakllantirish jarayonida kelajakning ba'zi bir modellari shakllantiriladi. Bu jarayonda dunyoqarash tizimlari, qadriyatlar ierarxiyasi, o'z kelajagi haqidagi qarashlari ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Yoshlar – bu jamiyatning faol ravishda kelajak unsurlarini joriy etadigan qatlamdir. Yoshlarning asosiy maqsadi ijtimoiy sub'ektivlikka o'tishdan iboratdir. Shu boisdan ham yoshlar tafakkurini shakllantirish bosqichlarini falsafiy nuqtai nazardan tahlil qilishda tarixiy va ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarni hisobga olish va yosh avlodning o'zi, tabiat va butun jamiyat uchun juda muhim bo'lgan qiziqishlarini oshirish ahamiyatga ega.

Yoshlar dunyoqarashini shakllantirishda ijtimoiylashuv jarayonlarini tartibga solish kerak bo'ladi. Shundagina biz yoshlarni jamiyatning dinamik manbai

sifatida baholash imkoniga ega bo'lamiz. Jamiyatda yoshlarning o'zi ham innovatsion dinamik jarayonlarni harakatlantiruvchi faol sub'ekt sifatida namoyon bo'ladi. SHunday qilib, davlat siyosati nafaqat yoshlar faolligini oshirishga alohida e'tibor qaratishi, balki yosh avlodning dunyoqarashida tub o'zgarishlar hosil qilishi kerak bo'lsa, davlat strategiyasini ularning tafakkur tarzi va amaliy faoliyatiga moslashtirishi kerak. Bu yoshlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirishga katta xizmat qiladi. Yoshlar dunyoqarashini shakllantiruvchi asosiy omil bu aniq bilimlarning mavjudligi emas, balki ularni tizimlashtirish, dunyoni anglash uchun bilimlar zaxirasini rivojlantirish va unga o'zgacha munosabatni shakllantirishdir. Bunday noodatiy munosabatni tashkil toptirishda innovatsion dunyoqarash muhim rol o'ynaydi. Bu tushunchaga ta'rif berishdan oldin biz "tafakkur" va "innovatsiya" tushunchalariga to'xtalib o'tamiz.

2018 yil 21 sentyabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning PF-5544-sonli Farmoni bilan qabul qilingan 2019-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini Innovatsion rivojlantirish strategiyasi davlat boshqaruvi tizimini modernizatsiya qilish borasidagi Harakatlar strategiyasi hamda Ma'muriy islohotlar konsepsiyasida belgilangan vazifalarni amalga oshirish jarayonining bevosita mantiqiy va izchil davomi bo'ldi. Zero, O'zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasining asosiy vazifalarilaridan biri sifatida "boshqaruvning zamonaviy usullari va vositalarini joriy etish orqali davlat hokimiyati organlari faoliyatining samaradorligini oshirish" vazifasining belgilab qo'yilganligini ko'rishimiz mumkin. 2018 yilda esa O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2019-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini innovatsion rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5544-sonli Farmonini amalga oshirish uchun maxsus "yo'l xaritasi" tasdiqlangan edi. SHu boisdan ham mamlakatimiz ta'lim tizimini yangi bosqichga ko'tarish, innovatsion ta'lim tizimini kengroq joriy etish, global ta'lim makonida raqobatlasha oladigan tizimni yaratish hamda yurtimiz nufuzini oshirishga qaratilgan innovatsion g'oyalarni aks ettiruvchi ko'plab dastur va loyihalar ham ishlab chiqilmoqda. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida "Ta'lim va o'qitish sifatini baholashning xalqaro standartlarini joriy qilish asosida oliy ta'lim muassasalari faoliyatining sifati hamda

samaradorligini oshirish, ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni rag'batlantirish, ilmiy va innovatsion yutuqlarni amaliyotga joriy qilishning samarali mexanizmlarini yaratish" kabi muhim vazifalar belgilandi.

O'zbekistonda ilmiy-tadqiqot ishlari samaradorligini yanada oshirish, ilmiy izlanishlarda yoshlarning faolligini qo'llab-quvvatlash hamda fan va ishlab chiqarish o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, yoshlarda innovatsion tafakkurni shakllantirish zaruriyatini keltirib chiqarmoqda. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha besh ustuvor yo'nalishdan iborat Harakatlar strategiyasining muhim vazifalaridan biri sifatida "ilmiy-tadqiqot va innovatsiya faoliyatini rag'batlantirish, ilmiy va innovatsiya yutuqlarini amaliyotga joriy etishning samarali mexanizmlarini yaratish, oliy o'quv yurtlari va ilmiy-tadqiqot institutlari huzurida ixtisoslashtirilgan ilmiy eksperimental laboratoriyalar, yuqori texnologiya markazlari va texnoparklarni tashkil etish" belgilab qo'yilgan edi. Shu tashkil qilingan markazlarni yoshlarning tafakkurida innovatsion dunyoqarash shakllanishiga ta'sir ko'rsatadigan omillardan biri sifatida ko'rishimiz mumkin. Chunki innovatsion muhitning yaratilishi yoshlarda yangi marralarga tomon intilishni va mavjud imkoniyatlardan unumli foydalana olishiga sharoit yaratadi.

Ijtimoiy-falsafiy manbalarda jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichida shaxsning aqliy qobiliyatlarini ko'rsatib beruvchi yangi kategoriya – "innovatsion tafakkur" tushunchasi ham keng qo'llanilmoqda. Bu haqda Prezidentimiz Sh.Mirziyoev: "Bugungi kunda mamlakatimizni yangilash va modernizatsiya qilish, uni innovatsion asosda rivojlantirish, o'z oldimizga qo'ygan ko'p qirrali va murakkab vazifalarni amalga oshirish maqsadida biz zamonaviy va kreativ fikrlaydigan, har qanday vaziyatda ham mas'uliyatni o'z zimmasiga olishga qodir bo'lgan, g'ayrat-shijoatli, intellektual salohiyati yuksak, vatanparvar yosh kadrlarga davlat va jamiyat boshqaruvida muhim vazifalarni ishonib topshirmoqdamiz", deya ta'kidlaydi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Innovatsiya – bu insoniyat ierarxiasining barcha shakllari va darajalariga xos bo'lgan ijodiy qobiliyatni amalga oshirishdir. Shu bilan birga bitta innovatsiya ikkinchisini qo'zg'atadi, o'zgarmas (texnologik, iqtisodiy, ijtimoiy) zanjir yaratadi,

bunda innovatsiyalar turli xil miqyoslarga, chegaralarga va ijtimoiy oqibatlariga olib keladi. Bunday kombinatsiya ko'p bosqichli, ko'p o'lchovli va boshqalarda aniq shaklda namoyon bo'ladi. "Innovatsiya – bu ijodiy faoliyatning keng miqyosda qo'llaniladigan va inson, jamiyat va tabiatning hayot faoliyatida sezilarli darajada o'zgarishlar yuz berishiga olib keladigan progressiv natijasidir".

Innovatsion tafakkur nima? Bu narsa va hodisalarning mazmun-mohiyatini tushunish qobiliyati degani. Bu har qanday soha mutaxassisiga zarur, chunki kasbga oid har qanday masalalarning yangi va original yechimini topish qobiliyatidir. Aynan iste'dodli odamlar innovatsion va ijodiy tafakkurga ega bo'lishadi. Innovatsion tafakkurga ega inson ish faoliyatida kamroq xatoga yo'l qo'yadi. Har qanday vaziyatda u nostandart qaror topishga tayyor turadi. Afsuski, zamonaviy ta'lim tizimi nostandart tafakkurni rivojlantirishga qaratilmagan. Ko'pgina odamlar stereotiplar asosida fikrlashadi, qarorlar qabul qilishda ham qabul qilingan shablonlardan foydalanadi. Odamlarga vaziyatni tahlil qilish texnologiyasini o'rgatish zarur, optimal echimlar qabul qilish, shuningdek innovatsion tafakkur qilishni o'rgatish zarur. Chunki "Fuqarolarning farovonligi har qanday davlatda o'sha jamiyatdagi innovatsion rivojlanishga bevosita bog'liqdir".

Ilmiy manbalar va hujjatlarda yangi tafakkur "innovatsion" deb keltiriladi. "Innovatsion tafakkur" yangi zamon ibora va texnologik taraqqiyotining jarayonidagi mavzulariga to'g'ri keldai. Biroq ta'kidlash lozimki, mazkur tushunchaning aniq talqinlari shakllantirilmagan, bu esa o'z navbatida o'zaro tushunishga hamda o'zaro aniq va konstruktiv xulosaga kelishga va amaliyotga joriy qilishga to'sqinlik qilayapti. "Innovatsiya" termini kelib chiqishi lotin tilidan olingan bo'lib, rimliklar innovatsiyani, "yangilanish", "o'zgarish"ni keng ma'noda tushungan.

Innovatsion faoliyat murakkab tuzilishga ega bo'lgan ko'plab jarayonlarning yaxlit natijasidir. Ulg'ayib kelayotgan yosh-avlodni innovatsion jarayonga tayyorlashda muhim vaziflardandir. Bu vazifani bajarishda oiladan boshlanadigan tarbiya ta'lim maskanlarida takomillashadi va yangi mazmun kasb etadi. Noodatiy va o'zgacha fikr yuritishning ushbu holati innovatsion jarayonga "asos bo'luvchi" va uning natijadorligini ta'minlaydigan xususiyati sezilarli darajada ko'zga ko'rinadi. Noodatiy va o'zgacha fikr yuritishni "innovatsion tafakkur" deb ataymiz. Innovatsion

tafakkurning alohida tarafi shuki, yosh-avlodni yuqori dunyoqarashi bilan cheklanib qolmay, ijodiy harakatchanligi bilan tub aloqadadir. Bunday tafakkurni faqatgina aqliy modellar bilan bog'lash, aql bu jarayonning harakatlantiruvchi yagona kuchi va atrof-muhitning moddiy o'zgarishi natijasida yuzaga keladigan yakuniy natija deb hisoblashimiz to'g'ri emas. Chunki innovatsion tafakkur insonda shaxsiy motivatsiya, o'z-o'zini anglash, o'z ijodiy qobiliyatlarini to'g'ri baholash, ulardan samarali foydalanish orqali paydo bo'ladi va tobora yuksalib boradi. "Bugun biz davlat va jamiyat hayotining barcha sohalarini tubdan yangilashga qaratilgan innovatsion rivojlanish yo'liga o'tmoqdamiz. Bu bejiz emas, albatta. Chunki zamon shiddat bilan rivojlanib borayotgan hozirgi davrda kim yutadi? Yangi fikr, yangi g'oyaga, innovatsiyaga tayangan davlat yutadi".

Umumjahon miqyosida yoshlar siyosatini shakllantirish va rivojlantirish jarayonida asosiy masala – jamiyat rivojining innovatsion potensialidan foydalanish imkoniyatidir. Bu jarayonning asosiy harakatlantiruvchi kuchi esa yosh avlodning o'zi hisoblanadi. Jamiyatning hozirgi holati nafaqat katta avlod, balki yoshlar imkoniyatlaridan samarali foydalangan holda ijtimoiy-iqtisodiy inqirozdan chiqishdan iboratdir. Bu jarayonda yoshlar dunyoqarashini shakllantiruvchi omillar ustuvor o'rinni egallaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yoshlar va innovatsion tashabbuskorlikni iqtisodiy iqtisodiy, balki ijtimoiy o'zgarishlarni amalga oshirishga yo'naltirilgan muhim jarayondir. Yoshlar o'z ijodkorliklari, kreativliklari va jamiyatga mas'uliyatlarini oshirish orqali uning innovatsion tashabbuskorlikni rivojlantirishi mumkin. Ush jarayonini qo'llab-quvvatlash uchun ta'lim tizimi, innovatsion infratuzilma va iqtisodiy resurslar zarur bo'ladi. Shu bilan birga, yoshlarni innovatsion tashabbuskorlikka undashda falsafiy hodisalar, mas'uliyat va erkin fikrlash muhim rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2017 yil 22 dekabr. www.uza.uz.
2. Jurnal «Politicheskij klass», № 9, sentyabr, 2006 y.
3. Эмих. Н.А. Культурная парадигма современного Российского образования // Автореферат диссертации на соискание ученой степени к.ф.н. Чита. 2006. 8- 9- б.

- 4.Беляев М.И. Мелогия. Концепция русского национально государства. Москва:2006.www.milogiya2007.ru/rusnaz1.htm
5. Карпова Ю.А. Инновации, интеллект, образование. – М., 1998. – С. 21.
- 6.Шиндина Н.И. Особенности инновационного развития в современном обществе: социологический аспект //Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2017. - № 4 (апрель). – 03 пл. URL: <http://ekoncept.ru. //2017// 170088. htm>. ART 170088.
6. Баранчеев В.П., Масленникова Н.П., Мишин В.М. Управление инновациями. Академический курс. Юрайт – 2019. – 747 с.
7. Egamberdiev A.A. O'zbekistonda modernizatsiya sharoitida yoshlarda innovatsion ong shakllanishining ijtimoiy-falsafiy muammolari. Fan doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Toshkent, 2019. – B.13.
8. Шумпетер Й. Десять великих экономистов от Маркса до Кейнса. Издательство Института Гайдара 2011. – 416 с.
9. G'aybulloh as-Salom. "O'zim bilan suhbat" turkumidan // Tafakkur, 2002. – №2. – B. 37.
10. Saitqosimov A.I. Fuqarolik jamiyatini barpo etishda ijtimoiy sohani innovatsion rivojlantirish qonuniyatlari. Fan doktori (DSc) dissertatsiyasi avtoreferati. – Samarqand, 2019. – B. 16.